

Szeptember 8-án, megdöbbenő halálról hallanak, dr. Vass József minisztert halva találták lakásán, aki az emléktemplomnak is nagy jótévője volt.

A megyéspüspök Kéri Nándor plébánost nevezte ki az egyházmegyei lapkiadó hivatal vezetőjének. Jubileumi egyházközségi közgyűlés nov. 9.-én az egyházközség 10 éves fennállására. Püspöki mise a Lövölde u. kápolnába és az új 4 m kereszt megszentelése. *Kéri József* géplakatos munkája - plébános úr testvére. Az egyházközség női bizottsága elhatározta, hogy nem rendez ezentúl karácsonyi szeretetsomag kiosztást, hanem minden kiosztandó ajándékot már karácsony előtt kiad. A szentestét családi körben rendezzék meg otthon. Így elmarad, hogy a karácsony előtti ünnepélyen a jobb módú hívők vezetőségének hálálkodjanak a megajándékoztak, hanem az Isteni Gyermeknek, aki a hívők lelkét jótékonyra tette. Ez a módszer be is vált.

1931

Januárban a férfi csoport gyűlése a Deák u. iskolában, előadó: Szentiványi Károly rátóti prépost. Előadásának témája: „a katolicizmus és a hazaszeretet”.

Februárban volt az Építő Bizottság gyűlése a Szt. István teremben ahol beszámoltak az eddig végzett munkáról és az építő bizottság pénztár forgalmáról 1928 I.5-től – 1931. I. 27-ig.

Gyűjtés Székesfehérvárról	120.35 pengő 92 fillér
Székesfehérvár Szabad Királyi Város ad.	40.000 pengő
Vass József népjóléti miniszter	30.000 pengő
Gr. Károlyi József dr.	25.000 pengő
Fejér Vármegye 1930 évi adom.	10.000 pengő
Vidéki adományok	76.665 pengő 64 fillér
Bankokban elhelyezett tőke után	15.024 pengő 23 fillér
Vasútvidéki egyházköz. Kölcsön	6.954 pengő 95 fillér
M ÁV. visszafizetett fuvardíj	601 pengő 90 fillér
Összesen:	326.982 pengő 64 fillér

Fehérvár több mint százezer pengőt adományozott, ami a hívek 20 – 40 fillér illetve 1-2 pengő havi hozzájárulásából keletkezett. Köszönet érte nem csak az adományozóknak, hanem a gyűjtőknek is, akik télen, nyáron havonta járták a híveket az adományokért.

A Katolikus Legényegylet részére Prohászka reliefet készített egy magyar származású, Párizsban élő jezsuita iparművész, *Németh Károly* - Egyházmegyei zarándoklat volt Máriaremete kegyhelyre. Áldozócsütörtökön 78 gyermek elsőáldozása volt szeretet reggelivel

A Szociális Misszió Társulat Bp.-ről zarándokolt el Prohászka sírjához a Hosszú temetőbe. Vezetőjük *dr. Mészáros János* érseki helynök. A zarándoklaton részt vett *dr. Sipőcz Jenő* Bp. főpolgármestere, vitéz *Horthy Istvánné, P. Csávossy Elemér S.J, özv. Prohászka Gusztávné.*

A kupola ácsszerkezete elkészült – ettől kezdve hívták sokan templomunkat „fakupolás” templomnak - elkezdik vörösréz lemezekkel befedni. A felület 1600 négyzetméter 10.000 kg. 0,6 cm-es réz lemezekkel borítják. A külső állványzatot lebontják, felépítik a belső állványzatot. Megkezdik a belső vakolást. A kupola átmérője 30 m, mint a Firenzei Dóm 8 szögletű kupolája, de kisebb, mint a római Pantheon.

A Boldog Margit Kongregáció megnyitotta a napközi otthont a Tóvárosi óvodába.

Ez évi egyházközségi adatok: keresztelés 67, temetés 38, esküvő 31, szentáldozás 12.000, perselypénz 1306 pengő, Szt. Antal persely 369 pengő 56 fillér. Szociális karitatív tevékenység 1184 pengő 79 fillér. 2 középiskolában beosztva 14 családot ebédeltetnek, 1 köz. isk. diák teljes ellátást kap, 16 elemi iskolás napközis ebédet kap ingyen. Karácsonykor 24 gyermek ruhasegélyt, 60 család élelmiszer segélyt kapott.

1932

Az egyházközség megalakulása óta a hívek nemek szerinti csoportokat alkottak. Először csak a férfi csoport alakult, ennek volt egy vezetője, aki minden hónapban gyűlést tartott, ahol általában vendég előadóval egyházi és társadalmi élet kérdéseiről hallgattak előadásokat. Később megalakult a női csoport is, ami hasonlóan működött, de hozzá tartozott még az oltár egylet a szociális és karitatív tevékenység.

A februári férfi csoport gyűlésen *dr. Marczell Mihály* egyetemi tanár és Shvoy Lajos megyés püspök úr tartott beszédet a katolikus férfi kötelességeiről a társadalmi életben.

Mécs László piarista költő másodszor jár Fehérváron, hogy szavaló estet tartson saját verseiből a Szt. István teremben a templomépítés javára. *Kaszap István* hatodikos gimnazistaként ekkor szerez tőle egy aláírást, amit beragaszt naplójába.

Az egyházközségi tanács és a képviselő testületi gyűlés 1931. évi számadást és az 1932. évi költségvetést vitatta meg. 6522 p. 27 fil. kiadás, a bevétel 6457 p. 01 fil. költségvetés 6730 p. 75 fil. erre az évre.

Pénzhiány miatt a kupola belső festése erre az évre maradt, az állványozás 20.000 p. került és nem állt rendelkezésre, mert a beígért pénzek (Főváros, a Kulturális Miniszt.) nem küldte el. Az éves adományok rendezvények hangversenyek összege nem érte el a százezer pengőt (75.720 p. 03 fillér volt). Ehhez járult a múlt évben a bankzárlat is, ami a felvett 30.000 p. kölcsönt nem tudta folyósítani. A Vármegye sem tudta az évenként beígért 10.000 p. folyósítani anyagi helyzete miatt.

Országos Tárgysorsjáték rendezését engedélyeznek. 30.000 db. sorsjegyet bocsátanak ki jegyenként 1 pengő értékben. A nagy főnyeremény egy 12 személyes 60 db. Herendi étkészlet 2100 p. értékben. A nagyobb nyereményeket kb. 10 festő ajánlotta fel, köztük *Bory Jenőné*: Prohászka Ottokár arcképe, amelyhez Ottokár püspök ült modellt. *Bory Jenő* 3 szobrát, köztük Prohászka gipsz mellszobrát ajánlotta fel. A sorsjegyeket *Philipp István* reálgimnáziumi tanár tervezte meg. Aki később templomunknak egy ciboriumot és egy miséző kelyhet adományozott.

Májusban 2 különvonattal a Fővárosi Missziós társulat érkezett zarándoklatra 1800 fővel Ottokár püspök sírjához. A főpolgármester *dr. Ripka Ferenc* és *Farkas Edit* főnöknő vezetésével.

Marschall Béláné Héjj Mária (Irma) Győr Csaba u. lakos (fehérvári születésű) 2 db. reneszánsz tölgyfa gyóntatószéket rendelt meg a templom számára az ajtókon Ottokár címerrel.

Oltár Egyesület kiállítása a Kongregációs otthonban. A csákvári *Esterházy* család ajándékát állították ki. Ókeresztény miseruha Lyoni fehér selyemből készült papi ruha garnitúra -4 db-os, amelyet a Bertholdsteini Szt. Gabriel apátság bencés szerzetesnői készítettek túfestéssel Patróna Hungária képpel díszítve.

Egyházmegyei zarándoklat Máriaremetére a Püspök úr vezetésével, amelyen kb. 12.000 hívő vett részt. Utána katolikus nagygyűlés, szónokai *Szentiványi Károly* rátóti prépost és *dr. Griegel Miklós* országgyűlési képviselő volt

Három Szív gárda csoport működik az iskolaév alatt 180 taggal. Vezetőik a hitoktatók. A gyermekek egyházi ének betanítását *Vinkóczy Károly* községi tanító végezi önzetlenül. A nyári szünetben a vasárnapi diákmissze elmarad, helyette reggel 6 órakor van, hogy a kirándulók is tudjanak szentmisét hallgatni.

Az emléktemplom javára rendezett tárgysorsjáték nyereménytárgyait kiállítják a vármegyeház nagytermében. Ugyanebben az évben *Péterfalvy Molnár Elek* nyugalmazott tábornok és felesége 55 cm ezüst, tűzben aranyozott Milánóban készült szentségtartót adományozott

Befejezték a kupola vörösrézlemezekkel való befedését. A kupola belső vakolását elvégzik. Az eredeti tervtől eltérően a kupola laposabb belső kazettákkal készült, nagyobb a sík felülete, nincs meg a lépcsőzetesség kellő mélysége, amely elnyelné a hangot ezért visszhangzik. *Molnár Tibor*, aki műszaki ellenőr volt a templom építésénél, későbbi városi főépítész emlékirataiban írja, hogy Stimpfl Hugó a kivitelező építész beszéli rá Fábrián G. a változtatásra, költségekre való hivatkozással. Dekoratív festését *Leszkovszky György*

iparművész, tanár végzi, sárga színű kazetták arany szegéllyel, „laparanyozással” készül (6000 pengő árú arany értékben). Rendkívül szép és dekoratív lett, „csak úgy ragyogott az a sok arany”... mondták. A háború mindezt tönkre tette. A templom kereszthajóit lefedik, a vasbeton fő párkányt elkészítik, ablakokat beillesztik. Az oldal fülkéket lezárják.

Elérkezett a sorsjegyek húzása. A jegyek mind elkelték. A nyeremények összege a sok felajánlásból 20.500 pengő lett. A harminc ezer kisorsolt jegyből 1200 nyert. Az árvaház egyik árva leánykája húzza ki a sorsjegyeket. Az 1200. kihúzott jegy nyerte a főnyereményt 22374 sz. sorsjegy. Egy csákvári származású Bp.-i cselédlány nyerte a főnyereményt. A sors keze úgy oldotta meg, hogy az a szegények egyikének jusson *Presták Máriának*.

A Múzeum Egyesület Prohászka emlék ünnepélyt rendez az emlék templom javára a Bp.-i Uránia Filmszínházban. Gr. Széchenyi Viktor főispán nagyhatású beszédet mondott. *Marosi Arnold* múzeumigazgató vetített képes előadást tartott Prohászka életéről, küzdelmeiről, lángelméjéről. Levetítették a temetés filmjét is. Szerény eredménnyel.

Fejér vármegye képviselője gr. *Károlyi Gyula* miniszterelnök lemondott képviselőségéről, helyette *Hómann Bálint* kultuszminiszter lett a képviselő.

Katolikus újságból 181 db. jár a híveknek Ez évben 67.242 pengő 63 fillér volt a bevétel a templom építésére. A hívek létszáma 9111 lélek.

1933

Elkészült a templombelsőben a kupolától lefelé eső részek teljes kiképzése, a főoltár és a kórus föld, kőműves és rabbit munkái. A padlózat vasbetonozása és a belső tartóoszlopok műkövezése Az oszlopok 6 m magasságúak. 4 db korinthoszi. és 20 db toszkán oszlop tartja a templomot. A bejáratnál kívül 8 db. 9 m toszkán tartó oszlopok vannak, ami majd csak a külső vakoláskor (1958) lesz műkövezeve.

Vissza van még az oldalfalak kereszt szárnyak vakolása – boltozata, templombelső munkálatai: szobrász, asztalos, ács, lakatos, bádogos, villanyszerelő, üveges, vízvezeték szerelő munkák. A munkások napi ½ óra ingyenmunkát végeznek a templom javára. A templom 1 millió téglából épült. A kupola vasbeton anyagába 4 km hosszú dróthálózat van beépítve.

A Templom Építő Bizottság az év elején kérelemmel fordul Székesfehérvár közösségéhez, aki 5 év óta segíti az emléktemplom építését és reményét fejezte ki, hogy ha ez a támogatás továbbra is megmarad, akkor az év végén Prohászka születésnapján át adhatják a templomot.

Hat év gyűjtés eredménye 550.000 pengő, a templom szegényes még nincs befejezve, 150.000 pengőre lenne még szükség.

Április 9-én **Szent Kereszt** 1900 éves jubileumát ünneplik. Júniusban Budapesten a Károlyi parkban leleplezik Prohászka Ottokár több alakos bronz szobor kompozícióját, melynek alkotója az erdélyi Felsőöör Fülöp Elemér. A főalak most, templomunk mellett áll.

Júl. 9. a Lövölde utcai kápolna felépítésének 10. évfordulóján ünnepélyes hálaadó litániát szentbeszéddel mondott a plébános.

Az iskolai szünetidőben a ¼ 9 es diákmise helyett reggel 6 órakor van mise, a kirándulók részére. *Volarics Ferenc* újmisést nevezte ki a megyéspüspök egyházközségünk első segédlelkészének. A bodajki zarándoklat a püspök atya vezetésével indult. A plébániánkról 320-an, a városból 350-en, a környező falvakkal együtt 10.000 hívő volt jelen.

Szeptemberben még egy gyűjtést indítanak. Eddig a vidéki Magyarország teljesen kivette részér a gyűjtésből, csak Bp. nem, mert a minisztérium a gyűjtést Bp. területén nem engedélyezte. Most a budapesti katolikus hívekhez szólnak, hogy gyűjtsenek a templom javára.

Kéri család, a plébános úr testvérei is kiveszik részüket a templom támogatásából. *Kéri Ferenc* prépost, *Kéri István* Járásbíró elnök, *Kéri Gyula* főjegyző nagy összegű adománnyal járulnak hozzá. Kéri József géplakatos gyönyörű kovácsoltvas munkáival – kupola kereszt, áldoztató rács ajtó – járul hozzá. Amikor Kéri Nándor plébánost az Állami Egyháziügyi Hivatal majd kényszernyugdíjazzá 1951-ben, kevéske vagyonát a templom javára fordítja.

Szeptemberben a Templom Építő Bizottság meg szemléli a befejezéshez közeledő templomot. Elhatározzák, hogy a gr. Wenkheim Ferenc által adományozott „Canova,, féle műemlék oltárt egyik mellékoltárként fogják elhelyezni (Mária Oltár). A Bizottság véglegesen november 5-re tűzi ki a megszentelést, mert Shvoy Lajos püspök úr októberben Rómába megy ad limina látogatásra.

A megszentelésre – benediktálás – még kérik az adományokat, s hogy csekken fizessék be a plébániára, és a Hírlap útján nyugtázzák a beérkezéseket. A város lakosságában megfelelő visszhangra talált, küldik az anyagi támogatást, hogy nov.5-én megszentelhesék a templomot.

A Szt. István Gyalogezred zenekara októberben, a Zichy ligetben térzenét tartott. Belépő jegy nincs, a műsor ára 20 fillér volt, amely 140 pengő bevételt eredményezett a templomnak.

Nagy értékű adományok érkeztek a templom javára. Egy helybéli asszony özv. *Kaiser Józsefné* elhunyt férje emlékére dúsan ékszeres áldoztató arany kelyhet készíttetett *Bittner Lajos* Bp.-ti ötvös mesterrel (1500 p.) A ciboriumhoz *Mészáros Imréné*, törvényszéki tanácselnök felesége aranyhímzésű köpenyt készített. *Philipp István* reál gimnáziumi tanár saját tervezésű *Ledó Béla* (egyházi műötvös) által ékkövekkel díszített miséző kelyhet adományozott és egy álló keresztet. *Fábián Gáspár* nagypénteki Szt. Sírhoz Krisztus szobrot. *Péterfalvy Molnár Elek* 3db művészi kivitelű ezüst örök mécsest, özv. *Apáthy Béláné* (Bp.) táblabíró özvegye barokk szentségtartót és egy misekönyvet, gr. *Wenkheim Ferenc* az oltárhoz még ezüst gyertyatartókat és ezüst ereklyetartót adományozott.

A Bizottság megtekintette a már felállított bal oldali mellékoltárt, állásfoglalása szerint: XV. sz. való oltár anyaga úgynevezett „mandelette” márványból készült, amíg a rajta lévő szobrok későbbi században carrarai fehér márványból készültek. Alkotó művésze valószínű olasz mester volt, akinek mindössze kezdő betűit (A. B.) ismerjük, melyek a szobrok talpzatába van bevésve

A Bizottság meglátogatta a Bp. Thökölyi u. márvány telepet a Nordio Nazareno olasz cég telepét. Az ipartelepen készül a 3.5 m széles márvány főoltár Ottokár püspök testvérének *Nagy Alfonzné Prohászka Irmának* ajándéka. Fábián Gáspár tervezte. Legnagyobb részt rusziczai fehér márványból faragják a betétlapokat nemes márványból, nov.4-re meg is érkezik a templomba. A Nazarenó cégnél volt összeállításon gr. Wenkheim féle oltár is. Az olasz mester elmondta, hogy a szép értékes oltár „Bianconi de Verona” márványból készült, a betétlapja „Verde de Genova” a szobor alakjait carrarai márványból faragták.

Októberben megkezdték a templom körüli rendrakást és takarítást, pakolási munkálatokat. Ideiglenes padokat kapott a templom.

A hónap végén a megyés püspök úr a Szt. István teremben számolt be római útjáról.

Nov.4-5 én kivilágítják fényfüzerekkel kívülről a kupolát. Serédi Jusztján hercegprímás Rómába menet a vonatból látta a kivilágított templomot.

Nov. 5-én reggel 6 és ½ 8 –kor volt az utolsó szentmise a Lövölde úti kápolnában. Az utolsó misét Kéri Ferenc prépost, pápai kamarás, Perkáta plébánosa tartotta, plébánosunk (K.N.) testvérbátyja, aki megható beszéddel búcsúztatta el a megjelent híveket kápolnájuktól.

Csípősen hideg idő volt az nap, de feketedtek a templom felé haladóktól az utcák. Itt volt *Hómann Bálint* miniszter, a város, a vármegye, a katonaság vezetői és a polgárság nagy tömege, és minden hívő, akinek köze volt a templom építéséhez ott szorongott. Kevés pad volt még a templomban a többség állt s így 5000 embert számoltak meg a mise végén a kijáratoknál. A kívül rekedtek hangszórókon hallgatták a misét.